

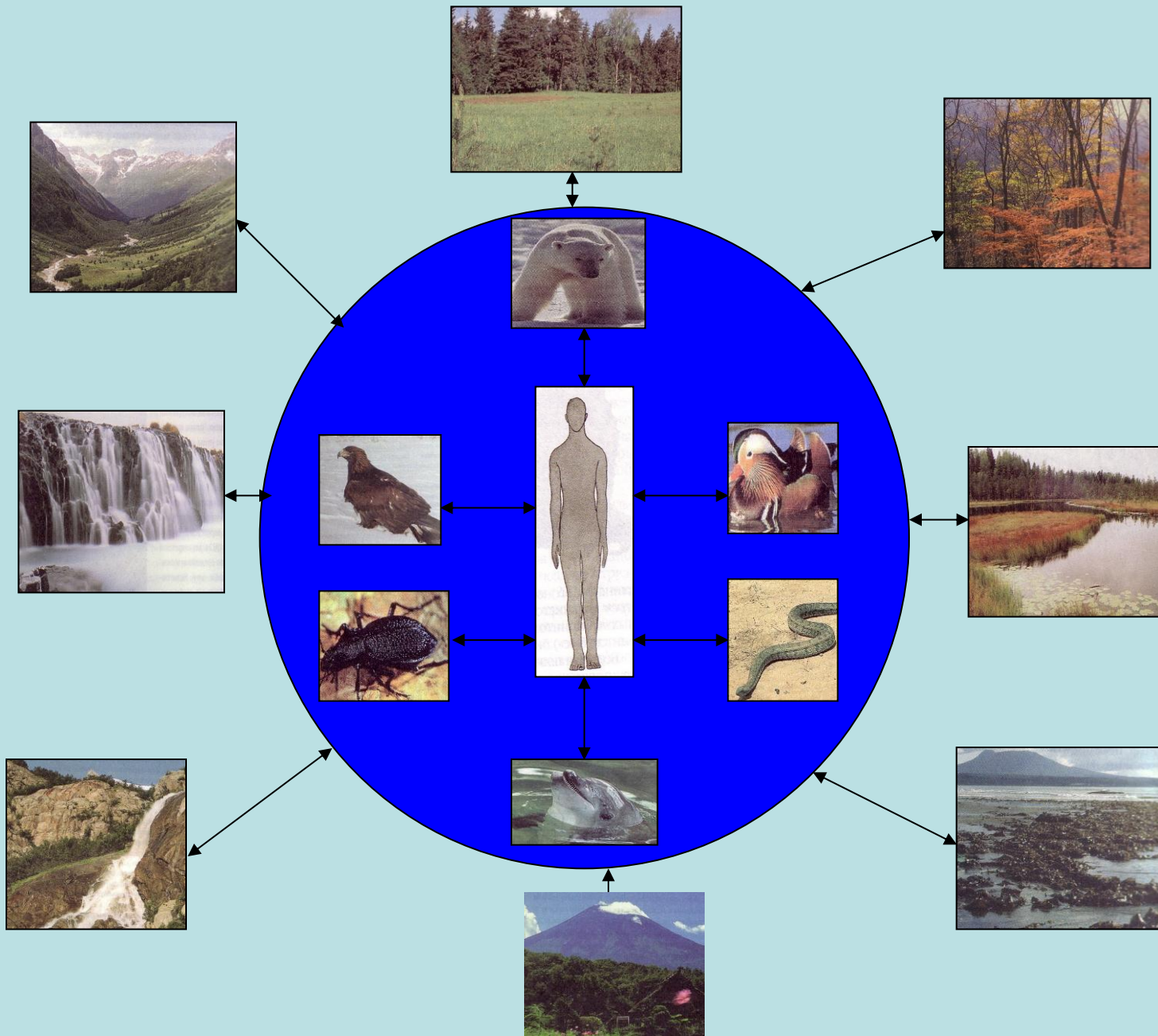
Мавзу: ТАБИАТНИ МУХОФАЗАЛАШДАГИ ТАШКИЛИЙ МАСАЛАЛАР

Мавзу режаси:

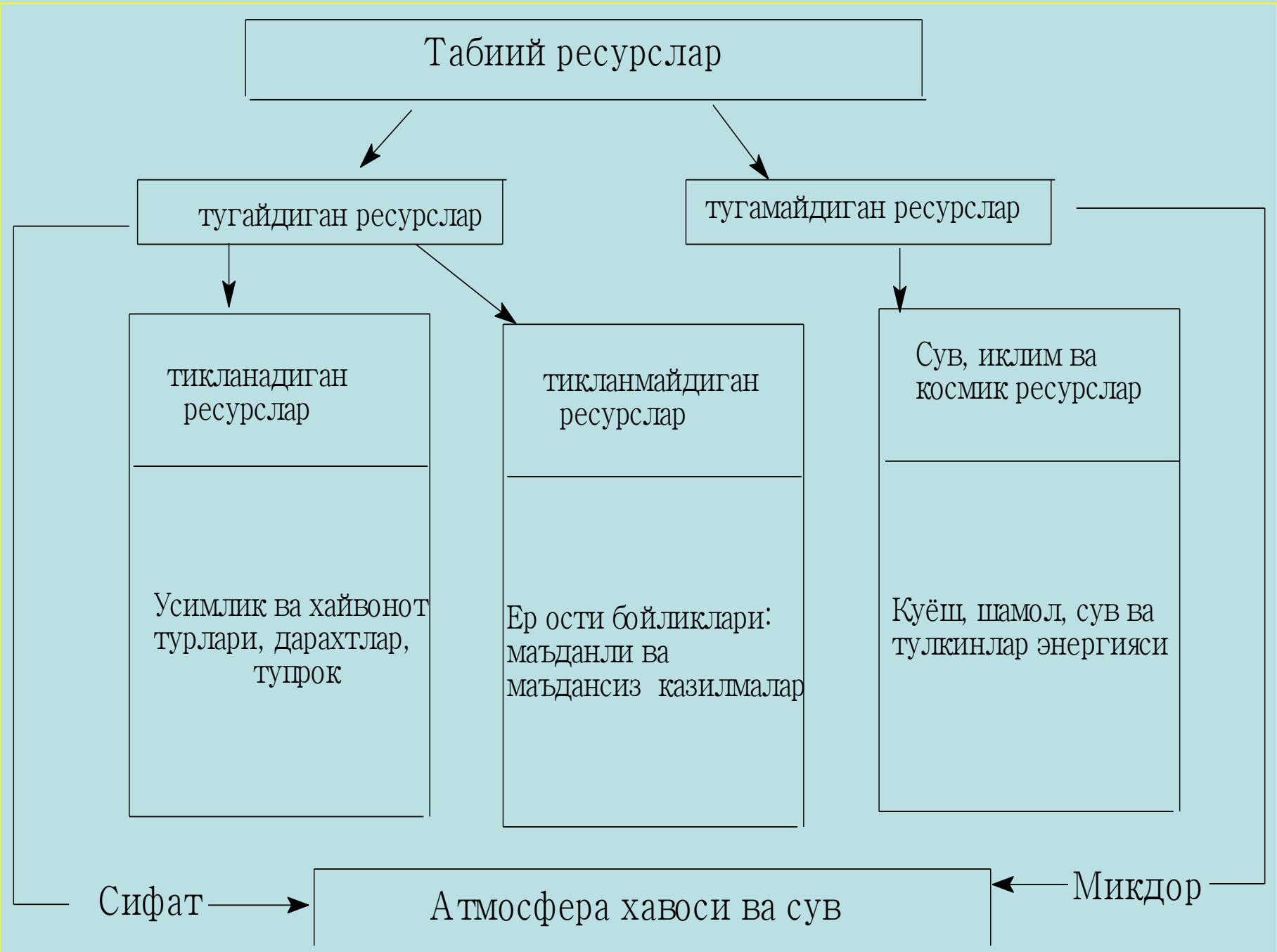
1. Табиатни муҳофаза килишдаги муаммолар.
2. Табиатни муҳофаза килишдаги имкониятлар.

«Экологик хавфсизлик муаммоси аллакачонлар миллий ва минтакавий доирадан чикиб, бутун инсониятнинг умумий муаммосига айланган. Табиат ва инсон узаро муайян қонуниятлар асосида муносабатда булади. Бу қонуниятларнинг бузилиши унглаб булмас экологик фалокатларга олиб келади»

Ислом Каримов

Тирик организм ва яшаш мухити уртасидаги боғликлик

Табиий ресурслар

тугайдиган ресурслар

тугамайдиган ресурслар

тикланадиган
ресурслар

тикланмайдиган
ресурслар

Сув, иклим ва
космик ресурслар

Усимлик ва хайвонот
турлари, дарахтлар,
тупроқ

Ер ости бойликлари:
маъданли ва
маъдансиз казилмалар

Куёш, шамол, сув ва
тулжинлар энергияси

Сифат

Атмосфера хавоси ва сув

Микдор

Инсонни ҳеч қачон табиатдан ва уни ураб
турувчи атропо-муҳитдан ажратиб бўлмайди

- Фалсафада табиат деб объектив борлиқ, яъни бизни ўраб турувчи олам ва унинг хилма-хил шакллари тушунилади.

- Амалиётда ёки табиий фанларда уни кишиларни моддий ва маънавий эҳтиёжларини қондириш манбаи бўлган атроф табиий муҳит деб қаралади.

- Республикамиз Конституциясининг **55-моддасига** **биноан**, «Ер, ер ости бойликлари, сув, усимлик ва хайвонот дунёси хамда бошка табиий захиралар умуммиллий бойликдир, улардан окилона фойдаланиш зарур ва улар давлат мухофазасидадир», деб таъкидланган. Конституциянинг **50-моддасида** «Фукаролар атроф табиий мухитга эhtiёткорона муносабатда булишга мажбурдирлар», дейилган.

Узбекистон Республикасида Экология, табиатни муҳофаза қилиш тугрисида бир қатор қабул қилинган қонунлар:

1. «Ер тугрисида»ги қонун (28 июнь 1990й.),
2. «Табиатни муҳофаза қилиш» қонун (9 декабрь 1992й.),
3. «Сув ва сувдан фойдаланиш» қонуни (6 май 1993й.),
«
4. Алохида муҳофаза қилинадиган ҳудудлар тугрисида» қонун (7 май 1993й.),
5. «Қазилма бойликлар тугрисида» (22 сентябрь 1994й.)
6. «Атмосфера ҳавосини муҳофаза қилиш» қонуни (23 сентябрь 1996й.),
7. «Ҳайвонот оламини муҳофаза қилиш ва фойдаланиш» қонуни (26 1997й.),
8. «Усимлик оламини муҳофаза қилиш ва фойдаланиш» қонуни (26 декабрь 1997й.),
9. «Экологик экспертиза» тугрисидаги қонун (7 июнь 2000й.)

Табиатни муҳофаза қилиш қонунининг 4-моддасига (1992 йил 9 декабрда Ўзбекистон Олий Мажлиси томонидан қабул қилинган «Табиатни муҳофаза қилиш» тугрисидаги қонун) қандай мутахассис тайёрланишидан қатъий назар барча урта ва олий ўқув юртлирда фуқароларнинг ҳаёти ўчун қулай табиий муҳитга эга бўлиш ҳуқуқини таъминлаш ўчун экологик ўқувнинг мажбурийлиги белгилаб қўйилган. Бу борада ҳар бир мутахассислик бўйича ўқитиладиган махсус қурслар, республиқамизнинг табиий ресурсларидан ўнумли фойдаланиш жараёнида уни муҳофаза қилиш ўчун оқилона тадбирлар қуришга ўргатиш ва атроф муҳитни муҳофаза қилишнинг технологик жараёнини эътиборга олишлари зарур.

Келажақда атроф-мухитни мухофаза қилиш муаммосини энг аввало туташ технологик циклли чикитсиз (яъни чиқиндиларни экологизациялаш) ишлаб чиқаришларни яратиш йули билан хал қилинади. Бунинг учун айрим ҳолларда бутун технологик жараённи ёки унинг босқичларини тубдан узгартириш, газлардан зарарли моддаларни ажратиб олиш ва утиллатириш усулларини ишлаб чиқиш, сув қайтариш системаларини қуллаш лозим. Чикитсиз ишлаб чиқаришнинг келажағи - бу ҳудудий-саноат компле-кслари бўлиб, уларда бир корхонанинг чиқиндиси иккинчиси учун хом ашё бўлиб хизмат қилади. Баъзи соҳалар учун экологизациялашнинг муайян моделлари ишлаб чиқилган. Ҳозирча пахта саноати ва пиллачиликни экологизациялаш буйича ишланмалар йук, лекин уларда чикитсиз ишлаб чиқаришнинг айрим элементлари қулланилмоқда.